

HUSK TENNENE!

Hurdal- og Eidsvollprosjektet, oppstart 2014

Bakgrunn:

Tannhelsestatistikk og SiC-indeks for 12-åringer i Eidsvoll og Hurdal kommuner viser at mange har karieserfaring. Kariesstatistikken har gitt det samme bildet over mange år. Folkehelseprofilene for begge kommunene viser at det er betydelige utfordringer innen feltet «helse og sykdom». I Eidsvoll kommune er det store variasjoner mellom kretsene. Ved å fokusere på kostholdsvaner og gi opplæring i tannpuss til 10-åringer, håper tannhelsetjenesten å gi et positivt bidrag for å utjevne helseforskjeller.

Tannpleier Pia Skarsbø Heimdal ved Eidsvoll tannklinikk ønsket å gjøre noe for barna med mye karieserfaring. Hun har stått for opplæring i tannpuss i 3. og 4.klassene i Eidsvoll og Hurdal kommuner i 2010 og 2011. Denne opplæringen er etter modell fra tannpussetiltak gjennomført i Hedmark fylke.

Før prosjektet nå settes i gang er det innhentet tannhelsestatistikk for 12- og 15-åringer i Hurdal og Eidsvoll kommuner. Her vektlegges SiC-indeksen og antall personer med karieserfaring DMFT \geq 5. Folkehelseprofilene for de to kommunene er også med i bakgrunns materialet.

Prosjektet er forankret hos overtannlege Anne Sørli Krogenæs og direktør for tannhelsetjenesten i Akershus, Kirsten Nerheim Ahlsen.

Tannpleier Pia Skarsbø Heimdal registrerer hvor mye tid hun bruker til forarbeid i prosjektet. Dette er klargjort med overtannlegen i distriktet.

Ønsket forbedring/hensikt

WHO har satt som mål at SiC-indeks på 12-åringer skal være 3 i 2015. Tall fra 2012 viser at SiC-indeks er 3,62 i Hurdal kommune og 3,94 i Eidsvoll kommune. I Eidsvoll varierer SiC-indeks fra 2 til 5,29. Eventuell oppnådd effekt av prosjektet vil ikke være synlig på tannhelsestatistikken før i 2016. Målsetting: SiC-indeks skal være redusert med 0,5 for 12-åringer i 2015. Konkret vil dette si SiC-indeks 3,1 i Hurdal og 3,4 i Eidsvoll. Ingen 15-åringer har DMFT \geq 5.

Det er et prosessmål at alle ansatte ved Eidsvoll tannklinikk skal ønske å delta aktivt i gjennomføringen av prosjektet og se mulighetene prosjektet kan gi i forhold til utjevning av helseforskjeller og bedre tannhelsestatistikk. De ansatte ved tannklinikken kan se verdien i samarbeid med hverandre og med alle yrkesgruppene.

Organisering

Rektorene ved skolene i Eidsvoll og Hurdal kontaktes med informasjon om prosjektet og hvordan dette er tenkt gjennomført.

Folkehelsekoordinatorerne og ledende helsesøstre i Eidsvoll og Hurdal kommuner informeres om prosjektet.

Økonomi

Innkjøp av tannbørster ved tannpuss-instruksjon på skolen, samt at elevene får med seg en god tannbørste hjem etter gjennomført instruksjon. Innkjøp for 2014 og 2015; de to prosjektårene.

Årskull Eidsvoll: 300 stk (x2 = 600)

Årskull Hurdal: 40 stk (x2 = 80)

Totalt innkjøp til 680 stk

Tandex tannbørste (til instruksjon på skolen) Nr 9 junior kr 1788,00 pr 144 stk (= 5pk; kr 8940,00)
Oral-B tannbørste (elevene får med hjem) Stages 4 Pirater Preteen 8+ kr 1852,00 pr 96 stk
(= 8pk; kr 14816,00)

Totalt tannbørsteinnkjøp: kr 23.756,00

Vannflaske til utdeling til elevene etter gjennomført opplæring: **kr 7814,-** (våren 2013, innkjøp av 800 flasker)

Reiseutgifter til skolene: Hver skole besøkes 2 ganger i prosjektperioden (1x årlig). Det er noe reiseavstand til skolene. To skoler ligger ca 30 km fra Eidsvoll tannklinikk, 4 skoler ligger ca 10 km unna og 3 skoler ligger opptil 6 km fra tannklinikken. Det planlegges at tre eller fire prosjektmedarbeidere besøker hver skoleklasse, avhengig av hvor store klassene er.

Antall skoler	Km.godtgjøring tur/retur	Antall pass/godtgjøring	Total km.godtgjøring
2	60km/ 972kr	3pass/ 720kr	1692kr
4	20km/ 648kr	3pass/480kr	1128kr
3	12km/ 294	3pass/ 216kr	510kr
			3330kr

Beregnet 2 turer til hver skole og at det er fire prosjektmedarbeidere ved hvert klassebesøk. 2013-beløp.

Tenkte utgifter pr 27.11.2013:

Tannbørster kr. 23.756,-

Vannflasker kr. 7814,-

Reiseutgifter kr. 3330,-

Totalt kr. **34.900,-**

Timer for prosjektleder: 12 timer november 2013 (planlegging, lage powerpoint, informasjonsskriv).
Prosjektleder noterer timer fortløpende.

Plan for rapport

Gjennomgang av tannhelsestatistikk og SiC-indeks etter første år. Sluttrapport ved prosjektperiodens slutt januar/februar 2016.

Videreføring/oppfølging

Overføringsmulighet av prosjektet er til stede. Dette er mer aktuelt dersom prosjektet viser seg kostnadseffektivt, lett gjennomførbart og viser bedring i tannhelsestatistikk og SiC-indeks. Flere ansatte i tannhelsetjenesten i Akershus har ytret ønske om å sette i gang tiltak overfor skoleklasser.

Type prosjekt

Gjennom prosjektet gir tannhelsetjenesten opplæring og undervisning i skoleklasser. Målet med dette er bedre tannhelse for barn og ungdom. Vi håper å oppnå bedre kontakt med barna ved at vi kommer ut på deres arena. Et godt samarbeid med kontaktlærer og skole kan sees som et delmål. Helsesøster er en aktuell samarbeidspartner som vi vil informere om prosjektet. Et godt samarbeid med helsesøster som følge av prosjektet er et ønske fra tannhelsetjenestens side.

For de ansatte ved tannklinikken er et mål at de lærer hverandre bedre å kjenne gjennom samarbeid i prosjektet.

Tittel: HUSK TENNENE!

Mange barn i 4.klasse pusser tennene sine selv. Mange er ikke på SFO lenger, men går hjem etter skoletid. Ved at tannhelsetjenesten kommer ut i 4.klassene, får alle elevene den samme informasjonen. Dette er et viktig aspekt i forhold til sosial utjevning. Barna får en innføring i sunne kostholdsvaner og opplæring i hvordan de skal pusse tennene.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektstart januar 2014. Prosjektleder kontakter rektor ved skolene i Eidsvoll og Hurdal kommuner pr brev og informerer om prosjektet. Avtaler om besøk på skolene gjøres med rektor eller kontaktlærer for den enkelte klassen. Det utarbeides et informasjonsskriv til foreldre/foresatte som deles ut via skolene med informasjon om at tannhelsetjenesten kommer på besøk.

Ansatte ved Eidsvoll tannklinikk reiser ut til 4.klassene i de aktuelle kommunene. Elevene får felles opplæring i klasserommet om kosthold og tannpuss. Opplæringen i kosthold vil foregå ved bruk av en powerpoint-presentasjon og aktiv kommunikasjon med elevene. Kostholdsundervisningen har fokus på mat og drikke som er sunt for kropp og tenner. Elevene blir etter dette delt i grupper som får opplæring i tannpuss. Tannhelsetjenesten har med seg tannbørster til dette formålet. Etter gjennomført fellesundervisning og opplæring i tannpuss, får elevene med seg en tannbørste, en vannflaske og en liten informasjonsbrosjyre med gode tannhelse råd som de skal ta med seg hjem. Det vises en kort film som avslutning på opplæringen.

Det planlegges brukt 90 minutter pr 4.klasse.

Prosjektet retter seg mot elever i 4.klasse. Tannhelsetjenesten anbefaler at barn får hjelp med tannpussen til de blir 10 år. SFO-tilbudet er også borte etter 4.klasse.

Prosjektansvarlig: Tannhelsetjenesten i Akershus

Prosjektleder: Pia Skarsbø Heimdal

Styringsgruppe: Kirsten N. Ahlsen, Anne S. Krogenæs, Rigmor Moe

Prosjektgruppe: Kristin B. Lundby, Pia S. Heimdal, Kirsten N. Ahlsen, Anne S. Krogenæs, Rigmor Moe

Prosjektet avsluttes 31.12 2015.

Rapport planlegges ferdigstilt 1.mars 2016 (tannhelsestatistikk må være klar)

Samarbeid (hva prosjektet vil innebære for ulike grupper)

Elever i 4.klasse i Eidsvoll og Hurdal kommuner får informasjon og opplæring om kosthold og tannhelse. Dette håper vi fører til at barna får gode tannhelsevaner som videre gir en bedre kariessituasjon. Ut fra et folkehelseperspektiv er gode kostvaner viktig i forhold til å forebygge overvekt og diabetes type 2.

Tannhelsetjenesten får erfaring med et enkelt prosjekt, og om et enkelt tiltak rettet mot bestemte aldersgrupper i skolen gir ønsket effekt målt i kariesstatistikk.

Prosjektmedarbeiderne får møte elevene ute på deres arena, i klasserommene. De ansatte får samarbeide på en annen arena enn tannklinikken. Det gir mulighet for økt følelse av samhørighet mellom de ansatte ved tannklinikken og gir et eieforhold til dette prosjektet ved at alle ansatte ved tannklinikken oppfordres og oppmuntres til å delta aktivt.

Kontaktlærere og rektorer vil få direkte kontakt med tannhelsetjenesten gjennom prosjektet. Dette kan føre til at tannhelsetjenesten lettere blir kontaktet senere. Vi håper også at helsesøster ved de ulike skolene vil se at tannhelsetjenesten kan bidra både i samarbeid med helsesøster og med aktuell opplæring/informasjon til elever og foresatte.

Folkehelsekoordinatorene i Hurdal og Eidsvoll kommuner vil bli informert om prosjektet. På sikt kan dette gjøre at tannhelsetjenesten lettere blir kontaktet om andre aktuelle tiltak eller prosjekter i kommunene.

Etiske problemstillinger

Dette er et tiltak som har vært gjennomført tidligere i disse to kommunene. Alle 4.klassinger får det samme tilbudet om informasjon og opplæring. Det vil bli sendt ut et brev/informasjonskriv til foresatte før besøket ute i klassene. Foresatte kan dermed velge at deres barn ikke skal delta i opplæringen.

Effekter av opplæringen vil vises på kariesstatistikken hos 12-åringene. Denne statistikken tas ut allerede i dag. Statistikken er anonym, den viser kariessituasjonen på kommune- og krets nivå. Det fremkommer ingen resultater på individnivå i prosjektet. Vi kan derfor ikke se at det er etiske problemstillinger rundt prosjektet.

Gjennomføring

Fremdriftsplan:

Høsten 2013: Lage opplæring for klassene (powerpoint-presentasjon). Utarbeide informasjonskriv til rektor og foreldre/foresatte, samt informasjonsbrosjyre med tannhelse råd.

Januar 2014: Prosjektoppstart. Prosjektleder kontakter rektor ved skolene for å avtale når tannhelsetjenesten skal komme. Opplæringen gjennomføres om våren for 4.klasse i 2014 og 2015.

Informasjonsplan:

Informasjon til de ansatte ved Eidsvoll tannklinikk høsten 2013.

Informasjon til ledende helsesøstre og folkehelsekoordinatorer i Eidsvoll og Hurdal senest første kvartal 2014.

Kompetansebehov: Alle prosjektmedarbeiderne antas å inneha kompetanse for å gjennomføre opplæring.

Avvik/endringer underveis: Det må tas fortløpende vurderinger dersom det oppstår utilsiktede avvik. Prosjektet er ikke større enn at det er mulig å gjøre endringer dersom det er behov for det.

Rapportering underveis: Prosjektleder følger opp at alle klasser får besøk. Prosjektleder følger også opp kostnadene knyttet til prosjektet og registrerer tidsbruk i prosjektet (egen +prosjektmedarbeidere). Tannhelsestatistikk og SiC-indeks tas ut for hvert år.

Metode for datainnsamling og analyse

Beskrivelse av måleverktøy og prosedyrer: Måleverktøy er tannhelsestatistikk for 12-åringene og SiC-indeks. Tannhelsestatistikk og SiC-indeks fremkommer ved klinisk undersøkelse og BW av 12-åringene. Prosedyre: ordinær klinisk undersøkelse og røntgenopptak (BW) utført av tannlege eller tannpleier.

Mål for prosjektet: Effekten av prosjektet leses på tannhelsestatistikken for 15-åringene og SiC-indeks for 12-åringene. Mål: SiC-indeks redusert med 0,5 i forhold til tallene fra 2012. Det vil si SiC-indeks 3,1 for Hurdal og 3,4 for Eidsvoll. Ingen 15-åringene har DMFT \geq 5. Dersom DMFT er over 5, eller SiC-indeks for 12-åringene ikke er redusert med 0,5, er målet ikke nådd. Det tar tid å endre vaner. Det tar også tid før nedgang i karies fremkommer på tannhelsestatistikken. Prosjektet kan derfor ikke kalles mislykket dersom de oppsatte målene for DMFT eller SiC-indeks ikke er synlige på tannhelsestatistikken for 2015. All forbedring på disse to statistikkene er positivt.

Opplæring av prosjektmedarbeidere: Prosjektmedarbeiderne informeres om hva som skal gjøres og hvordan. Direkte opplæring av den enkelte ansatte anses ikke å være nødvendig. Dette gjelder også registrering av data til tannhelsestatistikk og SiC-indeks, da dette er klinisk arbeid tannleger og tannpleiere gjør til daglig. Uavhengig av prosjektet gjennomføres kalibrering i forhold til kariesregistrering jevnlig blant de ansatte ved tannklinikken.

Det er ikke behov for å leie inn personell til innsamling eller bearbeiding av data. Kompetansesentre og læresteder involveres heller ikke i prosjektet.

Innhentede data lagres som annen tannhelsestatistikk.